

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับทักษะทางการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับทักษะทางการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง สร้างเครื่องมือ รวบรวมข้อมูล และเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

ทักษะทางการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ อาจารย์ใหญ่และผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยสุ่มตัวอย่างประชากรอย่างง่าย (The Simple Random Sampling) ภาวอยละ 80 จากจำนวนผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 88 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 70 คน
2. กลุ่มอาจารย์ ได้แก่ ครู - อาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนที่สุ่มผู้บริหาร ได้ทั้ง 70 คน โดยการสุ่มตัวอย่างประชากรอย่างง่าย (The Simple Random Sampling) โรงเรียนละ 5 คน ได้จำนวน 350 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 2 กลุ่ม 420 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ในโรงเรียนเกี่ยวกับทักษะทางการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จัดแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้คำถามแบบตรวจสอบ (check - list) โดยถามในเรื่องต่อไปนี้

- ก. เพศ
- ข. อายุ
- ค. วุฒิทางการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับทักษะทางการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะทางกานคตินิยม ทักษะทางกานมนุษยสัมพันธ์ และทักษะทางกานเทคนิค ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 55 ข้อ โดยมีเกณฑ์ใหญ่ตอบพิจารณา ดังนี้

1. หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่ผู้บริหารควรมีทักษะนั้น
2. หมายถึง ท่านไม่เห็นด้วยว่าผู้บริหารควรมีทักษะนั้น
3. หมายถึง ท่านไม่แน่ใจว่าผู้บริหารควรมีทักษะนั้นหรือไม่
4. หมายถึง ท่านเห็นด้วยที่ผู้บริหารควรมีทักษะนั้น
5. หมายถึง ท่านเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ผู้บริหารควรมีทักษะนั้น

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะทางการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารทั้ง 3 ด้าน

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาจากหนังสือ เอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและได้พิจารณาค้นหลักการตามทฤษฎีทักษะทางการบริหารของ โรเบิร์ต แอด แคทซ์ (Robert L. Katz) ซึ่งประกอบด้วยทักษะทางการบริหารทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวแล้ว

2. ผู้วิจัยได้ร่วมกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย พันทิเมธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ เลือกองคัพระกอบที่เหมาะสมกับทักษะทางการบริหารทั้ง 3 ด้าน เพื่อสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาของแต่ละด้านให้เหมาะสมและดีที่สุด

3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ชำนาญ (Expert) ที่เกี่ยวข้องกับการมัธยมศึกษาหรือการบริหารการศึกษา จำนวน 11 ท่าน อ่าน วิจรณ์ และให้ขอ เสนอแนะทั้งในด้านเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ ผู้ชำนาญการดังกล่าวได้แก่

1. ศาสตราจารย์ ดร.บุญ แสงศักดิ์	ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
2. อาจารย์ สุรเดช วิเศษสุการ	อธิบดีกรมวิชาการ
3. อาจารย์ ดร.กมล สุภประเสริฐ	รองอธิบดีกรมวิชาการ
4. อาจารย์ ดร.สมาน ชาติยานนท์	ผู้อำนวยการกองวิจัยทางการศึกษากกรมวิชาการ
5. อาจารย์ สุวรรณ จันทร์สม	รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา
6. อาจารย์ บรรจง พงษ์ศาสตร์	ผู้อำนวยการกองมัธยมศึกษา
7. อาจารย์ วีระ บุญฉวีนิวัติ	หัวหน้าฝ่ายบริหารบุคลากรและอัตรากำลัง
8. อาจารย์ พงษ์ศักดิ์ รุ่งโรจน์พานิช	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมโรงเรียนมัธยมศึกษา

9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราภุศลย์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. อาจารย์ ดร.ณรงค์ บุญมี
สถาบันพัฒนาผู้บริหาร
กระทรวงศึกษาธิการ
11. อาจารย์ ดร.สุภาวรักษ์ รัชอินทร์
หัวหน้างานวิเคราะห์และวิจัย
กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา

4. หลังจากผู้ชำนาญการทั้ง 11 ท่านได้ตรวจสอบและเสนอแนะมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำ
มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและพิจารณาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากท่านรองอธิบดี กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ถึงอาจารย์ใหญ่
และผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียน เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์และขอความ
ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำและคำชี้แจงการตอบแบบสอบถามให้ผู้บริหาร
โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองทั้งหมด

3. เจ้าหน้าที่ของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามส่งคืนจำนวนหนึ่ง
และผู้วิจัยไปขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองอีกจำนวนหนึ่ง รวมได้รับแบบสอบถามของผู้บริหาร
โรงเรียน จำนวน 70 ชุด จากจำนวน 70 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ และแบบสอบถาม
ของอาจารย์ จำนวน 350 ชุด จากจำนวน 350 ชุด

รวมแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
ส่งไป 420 ฉบับ ได้รับคืนมาและใช้เป็นแบบสอบถามที่วิจัยได้ 420 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2526 ถึงวันที่ 9 มีนาคม 2526

ตารางที่ 1

แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประเภทประชากร	ส่งไป	ได้รับคืน	แบบสอบถามที่สมบูรณ์	ร้อยละ
ผู้บริหาร	70	70	70	100.00
อาจารย์	350	350	350	100.00
รวม	420	420	420	100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนข้อมูลแต่ละกลุ่มมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์เกี่ยวกับทักษะทางการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีทางสถิติดังต่อไปนี้

สถิติที่ใช้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการหาความถี่และร้อยละ
2. ทักษะทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ ใช้วิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ
  - 2.1 ค่าคะแนนเฉลี่ยหาได้โดยใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

¹ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร : ไทวันนาพานิช, 2522), หน้า 40.

เมื่อ $\bar{x}$ = คะแนนเฉลี่ย (Mean)
 Σfx = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน¹ (Standard Deviation)

เพื่อแสดงการกระจายของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ กังสุกร

$$s = \sqrt{\frac{N \Sigma fx^2 - (\Sigma fx)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ s = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x = คะแนนความคิดเห็นของแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่าง
 f = ความถี่ของคะแนนในแต่ละข้อที่ตอบ
 N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. เปรียบเทียบความแตกต่างมีขนิมเลขคณิตของความถี่เห็นระหว่างผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับทักษะทางการบริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารด้วยการทดสอบค่าที (t - test)² กังสุกร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}}$$

¹ ประคอง กรวรรณสุต, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 96.

² John W. Best, Research in Education 3rd. (New Delhi : Prentice - Hall of India, 1978), p. 276.

- เมื่อ $t =$ ค่าสถิติ t
- $\bar{X}_1 =$ มัธยิมเลขคณิตของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหาร
- $\bar{X}_2 =$ มัธยิมเลขคณิตของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์
- $S_1 =$ การกระจายของคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหาร
- $S_2 =$ การกระจายของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์
- $N_1 =$ จำนวนกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร
- $N_2 =$ จำนวนกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์

4. คำถามแบบปลายเปิดใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย